

APLICATIU

GUIA DOCENT

LOGOPÈDIA





1. Dades de l'assignatura

Nom de l'assignatura	Anatomia i Fisiologia dels òrgans de la veu i de la parla
Codi	101701
Crèdits ECTS	6
Curs i període en el que s'imparteix	1r curs, 1r semestre
Horari	(link a la pàgina web del centre o titulació)
Lloc on s'imparteix	Facultat de Psicologia
Llengües	Català

Professor/a de contacte

Nom professor/a	Josep Reig Vilallonga (Coordinador)
Departament	Ciències Morfològiques
Universitat/Institució	U.A.B.
Despatx	Facultat de Medicina. Despatx M6-105
Telèfon (*)	935811913
e-mail	Josep.Reig@uab.cat
Horari d'atenció	A convenir

2. Equip docent

Nom professor/a	Josep Reig Vilallonga
Departament	Ciències Morfològiques
Universitat/Institució	U.A.B.
Despatx	Facultat de Medicina. Despatx M6-105
Telèfon (*)	935811913
e-mail	Josep.Reig@uab.cat
Horari de tutories	A convenir



Nom professor/a

Departament

Universitat/Institució

Despatx

Telèfon (*)

e-mail

Horari de tutories

Nom professor/a

Departament

Universitat/Institució

Despatx

Telèfon (*)

e-mail

Horari de tutories



3.- Prerequisits

No hi ha prerequisits oficials.

Conveniència de tenir coneixements bàsics sobre biologia cel·lular, física i química.

4.- Contextualització i objectius formatius de l'assignatura

L'assignatura *Anatomia i Fisiologia dels òrgans de la veu i de la parla* és de primer curs i desenvolupa el coneixement de les característiques generals de l'estructura i de la funció de les estructures involucrades en la producció de la veu i de la parla : l'aparell respiratori, l'aparell fonador i els òrgans de l'articulació i la ressonància.

Els objectius de l'assignatura són proporcionar de forma integrada els coneixements relacionats amb els òrgans corporals que permeten la producció de la veu i la parla en els éssers humans.



5.- Competències i resultats d'aprenentatge de l'assignatura

Competència	CE1. Integrar els fonaments biològics (anatomia i fisiologia), psicològics (processos i desenvolupament evolutiu, lingüístics i pedagògics de la intervenció logopèdica en la comunicació, el llenguatge, la parla, l'audició, la veu i les funcions orals no verbals).
Resultats d'aprenentatge	CE1.9 - Identificar i descriure les característiques anatòmiques i fisiològiques dels òrgans de la veu i la parla
Competència	CE4. Demostrar que comprèn i utilitza correctament la terminologia i la metodologia pròpies de la investigació logopèdica
Resultats d'aprenentatge	CE4.4 - Utilitzar correctament la nomenclatura de l'anatomia humana i els principals termes de la fisiologia.
Competència	CE7. Utilitzar les tècniques i instruments d'exploració propis de la professió. Registrar, sintetitzar i interpretar les dades obtingudes.
Resultats d'aprenentatge	CE7.1 - Realitzar una exploració bàsica dels òrgans de la veu i de la parla. Interpretar correctament els resultats de l'exploració dels òrgans de la veu i de la parla.
Competència	CE23. Presentar una adequada producció de la parla, estructuració del llenguatge i qualitat de la veu.
Resultats d'aprenentatge	CE23.1 - Mostrar una dicció correcta i una adequada estructura sintàctica i del discurs en les presentacions públiques dels treballs
Competència	CT3. Buscar, avaluar, organitzar i mantenir sistemes d'informació
Competència	CT4. Comprendre, interpretar i expressar de forma oral i escrita continguts propis de l'àmbit de la salut en una llengua estrangera.
Competència	CT8 Utilitzar les tecnologies de la comunicació i la informació
Competència	CT12 Treballar en equips intra i interdisciplinaris



6.- Continguts de l'assignatura

CONCEPTES GENERALS

Organització general del cos humà

- Concepte d'Anatomia
- Nivells d'organització del cos humà
- Posició anatòmica
- Plans i seccions del cos humà
- Generalitats dels sistemes músculo-esquelètic, nerviós i vascular

Organització funcional dels òrgans relacionats amb la veu i la parla

- Sistema respiratori: generador d'aire-“buf fonatori”
- Laringe: vibració dels plecs vocals i generació de la veu
- Tracte vocal: ressonància de la parla
- Articulators: generadors de la parla
- La cadena de la parla

ÒRGANS DEL LLENGUATGE

1. APARELL RESPIRATORI

Anatomia de l'Aparell respiratori

- Divisió i parts de l'aparell respiratori
- Vies respiratòries i pulmons
- Tòrax ossi
- Musculatura associada a la respiració
- Innervació i vascularització

Fisiologia de l'aparell respiratori

- Funcions respiratòries i no respiratòries de l'aparell respiratori
- Mecànica ventilatòria
- Elasticitat i resistències del sistema respiratori. Treball respiratori
- Mesura de la funció ventilatòria: espirometria
- Volums i capacitat pulmonars
- Ventilació alveolar i espais morts respiratoris
- Ventilació pulmonar durant la parla
- Intercanvi de gasos als pulmons
- Ritme respiratori: origen i factors condicionants
- Regulació nerviosa i humoral de la ventilació

2. APARELL FONADOR

Anatomia de l'Aparell Fonador

- Característiques generals de la laringe
- Cavitat: divisió, mucosa i espais
- Cartílags de la laringe
- Membranes i lligaments de la laringe
- Musculatura de la laringe
- Innervació i vascularització
- Biomecànica de la laringe

Fisiologia de la laringe

- Mètodes d'estudi del funcionament de la laringe
- Fisiologia dels plecs vocals: teoria mioelàstica aerodinàmica



- Fases de la fonació: inici, sosteniment i final
- Característiques funcionals del cicle vibratori dels plecs vocals
- Freqüència, intensitat i timbre de la veu. Implicació dels músculs laríngics
- Factors que afecten la veu
- Registres vocals

3. ARTICULADORS I RESSONADORS DE LA VEU

Anatomia del òrgans de l'articulació i de la ressonància

- Localització i estructura general del tracte vocal
- Els ossos del crani i la cara
- Articulations del crani i la cara
- Musculatura del crani i la cara
- Estructura del nas: piràmide nasal, foses nasals i sinus paranasals
- Estructura de la boca: parts, glàndules, llavis, genives i dents, paladar, llengua
- Estructura de la faringe: divisió, músculs i innervació

Fisiologia del tracte vocal i dels articuladors. La parla

- Ressonància en el tracte vocal: freqüència de ressonància i formants
- Canvis de ressonància amb els moviments faríngics i velofaríngics
- Factors que influeixen en la ressonància
- Funció dels articuladors en la producció de la parla
- Deglució: fases i regulació
- Paper de les glàndules salivals en l'articulació de la parla
- Control nerviós dels articuladors i ressonadors



7.- Metodologia docent i activitats formatives

Classes teòriques:

Exposició sistematitzada del temari de l'assignatura, donant rellevància als conceptes més importants. L'alumne adquireix els coneixements científics bàsics de la assignatura assistint a les classes de teoria, que complementarà amb l'estudi personal dels temes del programa.

Seminaris:

Presentació i treball sobre casos o problemes de rellevància per a l'aprenentatge de l'assignatura. Els coneixements adquirits en les classes de teoria i en l'estudi personal s'apliquen a la resolució de casos pràctics que se plantegen en els seminaris. Els alumnes treballen en grups reduïts.

Classes pràctiques:

Sessions de pràctiques per l'observació de les estructures anatòmiques i l'aprenentatge pràctic de tècniques fisiològiques. S'hi promou el treball en grup i l'autoaprenentatge actiu.

Elaboració i presentació d'un treball de revisió

A partir d'un conjunt de temes proposats per l'assignatura, els alumnes hauran de reunir-se en grups de no més de quatre persones, i elaborar un treball de revisió que haurà de ser lliurat en escrit i presentat en públic.

TIPUS D'ACTIVITAT	ACTIVITAT	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
-------------------	-----------	-------	------------------------

Dirigides

Classes teòriques	31	CE1.9, CE4.4
Classes pràctiques de laboratori	15	CE1.9, CE4.4, CE7.1
Seminaris de resolució de casos	4	CE1.9, CE4.4, CE7.1
Presentació pública de treballs	0,5	CE4.4, CE23.1, CT3
Avaluació	3	CE1.9, CE4.4, CE7.1

Supervisades

Tutorització presencial i virtual	9,5	CE1.9, CE7.1

Autònomes

Estudi	45	CE1.9, CE4.4, CE7.1, CT3, CT4, CT8
Preparació de pràctiques	15	CE1.9, CT3, CT4, CT8, CT12
Preparació de seminaris i casos	12	CE1.9, CT3, CT4, CT8, CT12
Elaboració dels treballs	15	CE1.9, CT3, CT4, CT8, CT12





8.- Avaluació

Les competències d'aquesta assignatura seran avaluades mitjançant:

- Exàmens de proves objectives de resposta múltiple sobre els coneixements adquirits (55% de la nota final)
- Avaluació de la preparació i presentacions dels casos i de treballs realitzats (15% de la nota final)
- Avaluació dels continguts pràctics mitjançant avaluació continuada i portafoli de pràctiques (30% de la nota final).

S'establiran uns mínims de compliment a partir dels quals l'estudiant haurà superat la matèria. Es considerarà com a "no presentat" a l'alumne que no es presenti a cap dels elements d'avaluació expressament programats.

ACTIVITATS D'AVALUACIÓ	HORES	RESULTATS D'APRENTATGE
Prova objectiva de resposta múltiple	1	CE1.9, CE4.4, CE7.1
Preparació i presentacions dels casos i de treballs realitzats	0,5	CE1.9, CE4.4, CE7.1
Avaluació continuada de pràctiques	1,5	CE1.9, CE4.4, CE7.1

9- Bibliografia i enllaços web

- Le Huche F, Allali A. *Anatomia y Fisiologia de los órganos de la voz y del habla* - Vol. 1. 2a ed. Elsevier-Masson, Barcelona, 2004.
- McFarland . *Atlas de Anatomia en Ortofonía*. Elsevier-Masson, Barcelona, 2008.
- Perlemuter L. *Anatomo-Fisiología*. Masson, Barcelona, 1999
- Rodríguez S, Smith-Agreda JM. *Anatomia de los órganos del lenguaje, visión y audición*. 2ª ed. Panamericana, Madrid, 2003.
- Torres B, Gimeno F. *Bases anatómicas de la veu*. Proa-Biblioteca Universitèria, Barcelona, 1995.
- Tortora GJ, Derrickson B. *Introducción al cuerpo humano: fundamentos de anatomía y fisiología*. Panamericana, 2008.



10.- Programació de l'assignatura

GRUP/S: ____

(la programació de la assignatura explicitarà les activitats formatives i els lliuraments, segons les taules següents. En aquest requadre el professor pot introduir un text explicatiu de la programació de l'assignatura o, si cal, fer referència a un document extern que haurà d'estar al campus virtual de l'assignatura)

ACTIVITATS D'APRENENTATGE

DATA/ES	ACTIVITAT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENENTATGE

LLIURAMENTS

DATA/ES	LLIURAMENT	LLOC	MATERIAL	RESULTATS D'APRENENTATGE